

Helsingin hallinto-oikeus /
Ratapihantie 9
00520 HELSINKI

21.1.2009

Lausunto Koisjärven koulun lakkauttamispäätöksestä tehdystä valituksesta

Helsingin hallinto-oikeus pyytää kunnanhallitusta hankkimaan kunnanvaltuuston lausunnon valituksen johdosta.

Nummi-Pusulan kunnanvaltuusto on 10.11.2008 (§ 48) päättänyt, että Koisjärven koulu lakkautetaan 1.8.2009, Koisjärven koulun oppilaat sijoitetaan Ikkalan ja Oinolan kouluihin ja vakituinen henkilöstö sijoitetaan kunnan muihin yksiköihin.

Sivistyslautakunnan esittämät virheellisesti lasketut säästöt

Valittajien mielestä Koisjärven koulun lakkauttamisesta esitetyt säästöt on laskettu virheellisesti ja epäuskottavasti. Yhdenkään viran tai toimen lakkauttamisesta ei ole esitetty laskelmaa. Koisjärven lakkauttamista on valmistelu sivistyslautakunnan nimeämässä valmistelutyöryhmässä, jonka laatima selvitys on tämän lausunnon liitteenä. Koisjärven koulun lakkauttamisselvityksessä on esitetty yksityiskohtaiset liitteessä 8 olevat säästölaskelmat, kun koulu lakkautetaan 1.8.2009. Taloudellisia vaikutuksia arvioitiin hyvin tarkasti arvioimalla alamomenttitasoisesti kunkin Koisjärven kouluun kohdistuvan meno- ja tuloerän muutoksia (=menolisäyksiä ja vähennyksiä) siinä tilanteessa, että koulu lakkautettaisiin. Näitä muutoksia verrattiin siihen, että koulu säilytettäisiin. Tällä tavalla saatiin riittävän tarkka kuva siitä, että koulun lakkauttamisesta syntyy todellisia säästöjä kunnalle. Arvio siis sisälsi kaikki menot, ei ainoastaan kuljetuskuluja ja opettajien palkkoja. Laskelmissa on esitetty mm. palkkakustannukset 3 opettajasta (palkka- ja sivukulut n. 144 000 euroa). Säästölaskelmat on arvioitu realistisesti pohjana vuoden 2008 budjetti. Säästöjä saadaan siitä, kun vakituinen henkilöstö sijoitetaan nykyisen määräaikaisen henkilöstön tilalle, jolloin ei enää tarvita määräaikaisia opettajia.

Valituksessa esitetään, että Koisjärven alueen yrittäjät ovat kirjallisesti tarjoutuneet tekemään kaikki saneeraukset omalla kustannuksellaan kunnan tahtomalla tavalla ja esillä on myös ollut tarjous koulun laajentamiseksi. Koisjärven alueen yrittäjät ja asukkaat ovat luvanneet antaa työ- ja materiaalipanoksensa lahjoituksena Koisjärven koulun laajentamiseksi ja korjaamiseksi (ehdotus Nummi-Pusulan kunnalle Koisjärven koulun kunnostamisesta 22.10.2007). Asiaa on käsitelty 22.10.2007 valtuustossa ja 5.11.2007 kunnanhallituksessa. Kunnanhallitus lähetti aloitteen tekniselle lautakunnalle ja sivistyslautakunnalle valmisteltavaksi. Koisjärven alueen yrittäjien tekemä tarkennettu tarjous on ollut vuonna 2008 esillä niin sivistyslautakunnassa kuin teknisessä lautakunnassa ja saatettu valtuutettujen tietoon. Valtuusto on huomionnut yrittäjien tarjouksen Koisjärven päätöstä tehtäessä eikä koulun lakkauttamisesta aiheutuvia säästöjä kiinteistökulujen osalta voida ko. tarjoukseen perustuen pitää virheellisinä.

Oppilaskuljetusten kustannusten lisääntymistä vain 14.000 eurolla valittajat pitävät epärealistisena. Koisjärven lakkauttamisselvityksessä todetaan, että oppilaiden kuljetussuunnitelma laaditaan keväällä 2009, jolloin kuljetusreitit ja suunniteltaessa huomioidaan oppilaaksiottoalueeseen tulleet muutokset. Kuljetuksissa on arvioitu olemassa olevaa reittisuunnitelman mukaisesti ja laskelmat on tehty arvioiden lisäkilometrit oppilaiden sijoittamisesta Ikkalan ja Oinolan kouluihin. Kuten selvityksessä on todettu, kuljetukset suunnitellaan keväällä 2009 reittisuunnittelun ja kilpailutuksen yhteydessä. Kuljetuskustannukset on arvioitu realistisesti nykykustannusten pohjalta.

Nummi-Pusulan valtuustolla on ollut käytettävissään asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot. Tähän otettiin jo kantaa silloin, kun valtuutettu Jaakko Piironen esitti asian palauttamisesta uudelleen valmisteluun (valtuusto x.x §) raukesi kannattamattomana.

Nummi-Pusulan kunta toteaa, että valituksessa ei ole näytetty sitä, että laskelmat Koisjärven koulun lakkauttamisesta aiheutuvista säästöistä olisivat siten virheelliset, että valtuuston päätös tämän johdosta perustuisi vääriin tietoihin.

Puutteelliset perustelut pedagogisista puutteista

Valittajien mielestä pedagogiset ongelmat ja puutteet eivät ole oikein perusteltuja. Valittajat kyseenalaistavat päätöksen perusteluista mm. sen, että monipuolista liikunnan opetusta ei voitaisi järjestää Koisjärven koululla sekä isompien yksikköjen paremman yhteisöllisyyden ja turvallisemman oppimisympäristön. Valittajat toteavat myös, että pedagogisena tekijänä ei ole käsitelty pidentyviä koulupäiviä ja niistä aiheutuvia seurauksia.

Koisjärven koulun lakkauttamisselvityksen kohdassa 6 (Pedagogiset näkökohdat) on seikkaperäisesti arvioitu pedagogisia näkökohtia. Siinä on verrattu mm. yhdysluokkaopetusta ja ikäryhmittäisestä opetusta. Peruslähdekohtana on, että Koisjärven koulun nykyiset tilat eivät vastaa valtakunnallisen opetussuunnitelman edellyttämiä vaatimuksia. Koululla ei esimerkiksi ole ajanmukaisia sisäliikunnan opetukseen liittyviä tiloja. Selvityksessä todetaan, että kouluun liittyy pedagogisia ongelmia ja puutteita, jotka poistuvat. Tavoitteena on laadukas perusopetus mahdollisimman kustannustehokkaasti. Nummi-Pusulan kunnan alakoulut ovat kooltaan valtakunnallisesti suhteellisen pieniä yksiköitä. Isommissa kouluissa voi osallistua myös 1-2 luokkalaisten iltapäivätoimintaan, hyödyntää paremmin yhteisöllisyyttä, moniammatillista yhteistyötä ja turvallista oppimisympäristöä (mm. kunnan liikunta- ja teknisentyön tilat, parempi välineistö ja laajempi tukiverkosto) jne.

Oinolassa voi hyödyntää lähiliikuntapaikkaa sekä tutustua ja hyödyntää yläkoulun resursseja ja osaamista (tilat, laitteet, henkilökunta) sekä hyödyntää aineenopettajia opetuksessa ja käyttää erityisopetuksen eri tukimuotoja tehokkaasti. Ikkalan koulussa on kolmen opettajan apuna vielä tuntiopettaja. Koulun liikunta- ja teknisentyön tilat ovat kunnolliset. Kuntokartoituksessa olevat kohteet peruskorjataan kesän 2009 aikana.

Valtuusto on päätöstä tehdessään arvioinut valmistelun riittäväksi. Valtuutettujen on ollut mahdollista tutustua Koisjärven kouluun ja heille on

järjestetty selvityksestä erillinen esittelytilaisuus. Nummi-Pusulan kunnalla on oikeus itsenäisesti päättää perusopetuksen koulujen määrästä ja koulujen sijainnista.

Kunnan kouluverkon muodostamisesta ei ole laissa säännelty, vaan se on täysin kunnan päätettävissä ottaen huomioon perusopetuslain 6 §, jonka mukaan opetuksen järjestäminen tulee järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat ... mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Koisjärven koulun oppilaat käyvät nykyisinkin yläkoulun Oinolan koulukeskuksessa ja koulukuljetukset ovat hoidettu perusopetuslain 32 §:n mukaisesti. Valtuustolla on siten ollut laaja harkintavalta päättää Koisjärven koulun lakkauttamisesta.

Kuulemismenettelyvirhe

Valittajat vetoavat hallintolain 41 §:ään ja toteavat mm. että 7.10.2008 ollutta kuulemistilaisuutta koskeneessa ilmoituksessa ei mainita niitä vanhempia, joiden lapset eivät käy vielä koulua eikä muita alueen asukkaita. Ilmoituksessa ei myöskään mainittu, että asiasta voi jättää kirjallisen kannanoton. Kuulutus vaikuttamismahdollisuudesta oli vasta tiedotustilaisuuden jälkeen. Kuulutuksen jälkeen ei pidetty tilaisuutta, jossa kuntalaisille olisi varattu mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista.

Koisjärven koulun lakkauttaminen perustuu siihen, että kunnanvaltuusto on hyväksynyt talouden tasapainottamisohjelman 27.8.2007, jossa todetaan, että "Koisjärven koulu lakkautetaan vuonna 2009. Koisjärven koulun oppilaat jaetaan Pusulan ja Hirsylän kouluihin. Ratkaisut edellyttävät oppilaaksiottorajojen uudelleenmäärittelyä koko kunnassa." Koisjärven lakkauttamisesta arvioitiin saatavan säästöjä 80 000 euroa 2009. Valtuusto velvoittaa lautakunnat ja niiden esittelijät toteuttamaan toimenpideohjelman.

Koisjärven koulun lakkauttamista on käsitelty eri hallintoelimissä ja lehdistössä vuosina 2007 - 2008 mm. seuraavasti:

- Valtuustolle on luovutettu 284 koisjärveläisen allekirjoittama vetoamus koulun puolesta (16.8.2007).
- Kunnanjohtaja osallistui Koisjärven koulun vanhempainiltaan, jolloin selosti koulun mahdollista lakkauttamista (syyskuu 2007).
- Kunnanhallitus lähetti 3.9.2007 kansalaisadressin sivistyslautakunnalle lausunnon antamista varten. Lausunto pyydettiin vuoden 2007 loppuun mennessä.
- Helsingin hallinto-oikeudelle on tehty valitusosoitus "Esitys päätöksen kumoamiseksi: Nummi-Pusulan kunnanvaltuuston toimenpideohjelma talouden tasapainottamiseksi; Koisjärven koulun lakkauttaminen; allekirjoittajana Anna Jylhämäki 17.9.2007.
- Koisjärven alueen yrittäjät ja asukkaat ovat luvanneet antaa työ- ja materiaalipanoksensa lahjoituksena Koisjärven koulun laajentamiseksi ja korjaamiseksi (ehdotus Nummi-Pusulan kunnalle Koisjärven koulun kunnostamisesta 22.10.2007). Asiaa on käsitelty 22.10.2007 valtuustossa ja

5.11.2007 kunnanhallituksessa. Kunnanhallitus lähetti aloitteen tekniselle lautakunnalle ja sivistyslautakunnalle valmisteltavaksi.

- Sivistyslautakunta antoi lausunnon Koisjärven koulutiloista (12.12.2007). "Lautakunta on lähettänyt tekniseen toimeen tietoa tiloista, joita pitäisi kunnostaa Koisjärven koululla ja odottaa teknisen toimen tekävän kustannuslaskelmat Koisjärven koulun kunnostamisesta". Tekniseen toimeen on lähetetty tietoa siitä, mitä tiloja koululla tarvitaan, jos se kunnostetaan nykyajan vaatimusten mukaisesti seuraavasti:
  - käsityötila, jossa voidaan antaa teknistä ja tekstiilityötä (nykyisessä opetussuunnitelmassa käytetään nimitystä käsityö, jossa vaaditaan kumpaakin oppisisältöä kaikille oppilaille)
  - liikuntasali
  - luokkatila lisää, jos oppilaita tulee lisää tai siirretään toisesta koulusta
  - sosiaalityöt henkilöstölle
  - asianmukainen keittiötila jakelukeittiönä
- Kunnanhallitus on antanut lausunnon Helsingin hallinto-oikeudelle 4.1.2008 Anna Jylhämäen allekirjoittamasta 17.9.2007 valitusosoituksesta Helsingin hallinto-oikeudelle.
- Kunnanvaltuusto (10.12.2008) käsitellessään vuoden 2008 talousarviota ja vuosien 2008 - 2010 taloussuunnitelmaa päätti, että "Koisjärven koulun lisärakentamiseen ja kunnostukseen tai lakkauttamiseen liittyvät toimet valmistellaan täysin valmiiksi vuoden 2008 aikana".
- Sivistyslautakunta järjestää keskustelutilaisuuden Koisjärven koululla 13.5.2008, jossa aiheena oli "selvitystä aiheesta Koisjärven koulun lakkautus tai kunnostaminen".
- Liitteenä on Koisjärven koululla 1.4.2008 pidetyn Koulun mahdollinen lisärakennus -neuvottelun muistio ja koulutoimenjohtaja Taina Peltosen selvitys Koisjärven koulun lakkauttamisesta tai kunnostamisesta ja Koisjärven koululla 13.5.2008 keskustelutilaisuudessa annettu alustava arvio kyläläisiltä koulun laajennukseen.
- Muistio yhteistyöpalaverista Nummi-Pusulan kunta - Koisjärven yrittäjät ja kyläläiset (23.5.2008).
- Koulutoimenjohtaja Taina Peltonen on tehnyt kyselyn Koisjärven koulun oppilaiden vanhemmille. Kyselyn yhteenveto on selvityksen liitteessä 12.
- Sivistyslautakunta käsitteli 10.9.2008 selvitystä Koisjärven koulusta. "Päätettiin, ettei investointirahaa koulun uudisrakennukseen tai remontointiin lisätä investointiohjelmaan vuodelle 2009. Sivistyslautakunta käsittelee Nummi-Pusulan kunnan kouluverkkoa vuoden 2008 aikana ja tekee tarvittavat toimenpiteet Koisjärven koulun lakkauttamisesta sen jälkeen, kun valtuusto on tehnyt asiasta päätöksen".

- Tekninen lautakunta käsitteli 16.9.2008 Koisjärven koulun lisärakennusta 16.9.2008 ja päätti seuraavaa: "Kylälaisten esitys on kunnioitettava ja he varmaan pystyvät sen toteuttamaan. Mikäli valtuusto päättää, että opetusta Koisjärven koululla jatketaan, niin tekninen lautakunta katsoo, että estettä ei hankkeen eteenpäin viemiselle ole.
- Kunnanhallitus päätti yksimielisesti käyttää otto-oikeutta sivistyslautakunnan päätökseen 10.9.2008 § 87. Asia palautetaan sivistyslautakunnan käsittelyyn. Lautakunnan on tehtävä Koisjärven koulun tulevaisuudesta selkeä ehdotus kunnanhallitukselle lokakuun aikana.

Sivistyslautakunta tiedotti kunnanhallituksen (10.9.2008 § 87) toimeksiannosta Karkkilan Tienoossa ja Ykkössanomissa, kunnan ilmoitustaululla ja kunnan www-sivuilla on ollut 16.9.2008 lähtien seuraavalla ilmoituksella:

"Koisjärven koulun lakkauttaminen

Nummi-Pusulan kunnan sivistystoimessa valmistellaan Koisjärven koulun lakkauttamista kunnanvaltuuston päätösten mukaisesti. Valmistelu tapahtuu lokakuun aikana. Koulun lakkauttamiseen liittyvä, koululaisten vanhempien kuulemistilaisuus oli 7.10.2008 klo 18.00 Koisjärven koululla.

Lisätietoja asiasta antaa koulutoimenjohtaja Päivi Tuomi, puh. 040 833 2121."

- Sivistyslautakunta keskusteli asiasta 24.9.2008, nimesi valmistelutyöryhmän valmistelemaan ehdotusta sivistyslautakunnalle ja kunnanhallitukselle ja antoi evästyksensä valmistelutyöryhmälle.

Sivistyslautakunta järjesti koululaisten vanhempien kuulemistilaisuuden 7.10.2008 klo 18.00 Koisjärven koululla, jossa kerrottiin, että sivistyslautakunta alkaa valmistella valmisteluryhmässä Koisjärven koulun lakkauttamista. Lisäksi todettiin, että kaikilla on mahdollisuus toimittaa hallintolain 41 §:n mukaisesti asiasta kirjallinen kannanotto sivistyslautakunnalle 10.10.2008 mennessä. Sivistyslautakunta käsitteli kannanotot 15.10.2008 olleessa kokouksessaan. Kuulemistilaisuuden esityslista ja ilmoitus on liitteenä.

Kun sivistyslautakunnan nimeämän valmistelutyöryhmän selvityksen edetessä oli Karkkilan Tienoossa ja Ykkössanomissa, kunnan ilmoitustaululla ja kunnan www-sivuilla vielä liitteessä oleva erillinen ilmoitus, jossa todettiin että

"Nummi-Pusulan kunnan sivistystoimessa on valmisteltu Koisjärven koulun lakkauttamista kunnanvaltuuston päätösten mukaisesti syksystä 2007 lähtien. Asiaan liittyvät kuulemistilaisuudet ovat olleet 13.5.2008 ja 7.10.2008. Sivistyslautakunta tekee selkeän ehdotuksen Koisjärven koulun lakkauttamisesta 29.10.2008 olevassa kokouksessa.

Hallintolain 41 §:n mukainen vaikutusmahdollisuuksien varaaminen: asiasta on mahdollisuus toimittaa kirjallinen kannanotto sivistyslautakunnalle 28.10.2008 klo 15 mennessä osoitteella Nummi-Pusulan sivistyslautakunta, Siipoontie 1, 09810 NUMMI."

Sivistyslautakunnalle ei tehty yhtään kirjallista kannanottoa.

Hallintolain 41 §:n mukaan jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin, viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta. Asian vireilläolosta ja vaikuttamismahdollisuuksien käyttämisestä on ilmoitettava asian merkityksen ja laajuuden kannalta sopivalla tavalla. Asian vireilläolosta ei kuitenkaan tarvitse ilmoittaa, jos se vaarantaa ratkaisun tarkoituksen toteutumisen tai aiheuttaa muuta merkittävää haittaa taikka jos se on ilmeisen tarpeetonta.

Hallintolakia koskevassa hallituksen esityksessä (72/2002 vp) todetaan 41 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa seuraavasti:

”Ilmoituksessa olisi ratkaisutoimenpiteen kohteena oleva asia yksilöitävä keskeisiltä osiltaan. Ilmoituksessa olisi myös mainittava, miten ja minkä ajan kuluessa viranomaiselle voidaan esittää asiaa koskevia tietoja, mielipiteitä ja kysymyksiä. Lisäksi ilmoituksessa tulisi selvittää, miten asian vaikutuspiiriin kuuluvat henkilöt voivat saada asiasta lisätietoja. Ilmoituksesta olisi käytävä ilmi viranomaisen nimi ja tarvittavat yhteystiedot. ... Ilmoittaminen saattaa olla tarpeetonta lähinnä silloin, kun asiasta on herännyt laaja julkinen keskustelu esimerkiksi joukkoviestimien aloitteesta tai asian kohteena olevat henkilöt ovat muulla tavalla saaneet tiedon asian vireilläolosta.”

Nummi-Pusulan kunta toteaa, että tapa, jolla vireilläolosta ilmoitetaan, on ollut kunnan päätettävissä ja kuntalaisille on tiedotettu riittävästi asiassa ja edistetty heidän osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiaan. Kuntalaisilla on ollut riittävästi mahdollisuuksia saada tietoa asiasta ja vaikuttaa asiaan ennen päätöksentekoa. Kuulemistilaisuudet ovat olleet 13.5.2008 ja 7.10.2008. Liitteenä ovat eri tilaisuuksien ilmoitukset. Asiaa on valmistelun aikana käsitelty paikkakunnalla yleisesti leviävissä lehdissä olleissa kirjoituksissa ja asiaa on käsitelty julkisuudessa, esim. paikallisradiossa. Ennen sivistyslautakunnan ja kunnanhallituksen sekä valtuuston kokouksia kuntalaisilla oli mahdollisuus tilata Koisjärven lakkauttamisselvitystä. Asia on ollut kunnassa laajasti tiedossa ja kuntalaisilla on ollut mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa ko. asian käsittelyyn.

Valmistelijan ja päätöksentekijän esteellisyys

Valittajat katsovat, että Oinolan koulun rehtori Matti Nurmi on ollut esteellinen osallistumaan valmisteluryhmään sekä asian käsittelyyn kunnanhallituksessa. Valtuustossa Nurmi on ilmoittanut olevansa esteellinen yhteisöjäävin nojalla, eikä ole osallistunut asian käsittelyyn valtuustossa.

Esteellisyys valmisteluryhmässä

Sivistyslautakunta oli nimennyt valmisteluryhmän valmistelemaan Koisjärven koulun lakkauttamisselvitystä. Työryhmä käytti asiantuntija-apuna pysyvästi kahta viranhaltijaa, kahta vastaavaa rehtoria (yhtenä heistä Matti Nurmi) ja varhaiskasvatuksen esimiestä.

Oikeuskäytännön mukaan asiantuntijoihin ei sovelleta hallintolain esteellisyyssäännöksiä (KHO 1989 A 45 ja 18.5.1994 T 2211). Valmisteluryhmä on kuullut rehtori Nurmea asiantuntijana.

Esteellisyys kunnanhallituksessa

Koulujen lakkauttamisten esteellisyysasiat ovat usein olleet korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavina. Näkökulma on pitkälti ollut se, että käsiteltävänä on kunnan kouluverkon kokonaisuus eikä esim. yksittäisen koulun opettaja, oppilaan vanhempi tai muu intresentti ole luottamushenkilönä ollut esteellinen asian käsittelyssä. Myös sillä, että on kysymys monijäsenisessä toimielimessä tapahtuvasta asian valmistelusta, jossa päätöksen tekee valtuusto, on merkitystä esteellisyyсарvioinnissa esteellisyyсарriskiä vähentävänä seikkana.

Kunnanhallituksessa esteellisyyсарviointi on hieman tiukempaa kuin valtuustossa, mutta kouluverkosta päätettäessä linja on ollut melko väljä myös kunnanhallituksessa ja lautakunnassa. KHO 3.10.2000 T 2468 ja KHO 1998:68 ovat käsitelleet ja arvioineet tapauksia, joissa oli arvioitavana lautakunnan jäsenen sekä kunnanhallituksen jäsenen esteellisyys. Kysymys oli tilanteista, jossa henkilön/läheisen lapset kävivät lakkautusuhan alaista koulua sekä tilanteesta, jossa läheisen palvelussuhde koulussa päättyi lakkautusajankohtanaseuraavasti.

KHO 3.10.2000 T 2468: Valtuusto oli 14.12.1998 päättänyt, että Ikkeläjärven ja Sahankylän koulut yhdistetään 1.8.1999 lukien ja yhdistetty koulu toimii toistaiseksi Ikkeläjärven koulurakennuksessa. Sivistyslautakunta oli 27.1.1999 valtuustoaloitteen johdosta käsitellyt uudelleen Sahankylän-Ikkeläjärven koulujärjestelyjä ja päättänyt esittää valtuustolle, että toimipisteeksi määrättäisiin Ikkeläjärven sijasta Sahankylän koulurakennus. Lautakunnan jäsen A perheineen ja hänen veljensä asuivat Sahankylän koulun välittömässä läheisyydessä ja kummallakin perheellä oli lapsia Sahankylän koulussa. Lautakunnan jäsenen B:n poika oli toiminut useita vuosia määräaikaisena opettajana Sahankylän koulussa. Palvelussuhde oli päättynyt 31.7.1999. KHO toteaa seuraavasti: "Sahankylän-Ikkeläjärven koulujärjestelyt ovat olleet osa K:n kunnan kouluverkon järjestelyjä, joilla on pyritty kunnan käyttömenojen vähentämiseen. Kun otetaan huomioon, että monijäsenisen sivistyslautakunnan osalta kysymys on ollut asian valmistelusta kunnanvaltuuston päätettäväksi, asian ratkaisusta ei näissä oloissa, vaikka valmistelu on koskenut myös Sahankylän ala-asteen koulua, kokonaisuutena arvioitaessa ole ollut odotettavissa A:lle ja hänen veljelleen sekä heidän lapsilleen sellaista erityistä hyötyä tai vahinkoa, jota tarkoitetaan hallintomenettelylain 10 §:n 1 momentin 2 kohdassa. Toimintaan jäävän koulun valintaa tarkoittavasta päätöksestä ei näissä oloissa ole katsottava olleen odotettavissa B:n pojalle erityistä hyötyä tai vahinkoa."

KHO 1998:68: Kun otettiin huomioon, että kysymys oli kunnan kouluolojen järjestämisestä useampia koulupiirejä yhdistämällä ja että kunnanhallituksen osalta kysymys on asian valmistelusta, asian ratkaisusta ei asiaa kokonaisuutena tarkasteltaessa ollut odotettavissa A:lle ja hänen lapsilleen erityistä hyötyä tai vahinkoa hallintomenettelylain 10 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

Vastaava tilanne kuin nyt on ollut arvioitavana seuraavassa KHO:n ratkaisussa, tosin siinä oli kysymys valtuutetun esteellisyydestä valtuustossa:

KHO:n päätöksessä 29.1.1999 T 150 on ollut arvioitavana kolmen valtuutetun esteellisyys päätettäessä Heikkilän koulun lakkauttamisesta. Yksi valtuutetuista oli ala-asteen koulun johtaja ja toisen valtuutetun puoliso oli Heikkilän koulun naapurikoulun johtaja. Kunnanhallitus oli esittänyt valtuustolle Heikkilän koulun lakkauttamisen vaihtoehtona koululautakunnan esittämälle peruskoulun ala-asteen koulujen johtajuuksien lakkauttamiselle. Ala-asteen koulujen johtajuudet olisi yhdistetty yhdelle yhteiselle ala-asteen rehtorille. Valituksessa vedottiin siihen, että valituksenalainen päätös koski valtuutetun ja toisen valtuutetun puolison hallinnollisen ja taloudellisen aseman säilymistä ala-asteen johtajana. Lisäksi naapurikoulun lakkauttaminen vahvisti ala-asteen johtajan työpaikan säilymismahdollisuuksia. Vaasan lääninoikeus toteaa perusteluissa, että valtuutetun ja toisen valtuutetun puolison koulunjohtajuus eivät ole sellaisia seikkoja, joiden perusteella koulun lakkauttamisasian olisi katsottava koskevan heitä kuntalain 52.1 §:ssä tarkoitetulla tavalla henkilökohtaisesti. KHO ei muuttanut päätöstä.

Asiassa on nyt arvioitavana intressijäävin (asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa) soveltuminen. Valituksenalaisen päätöksen mukaan osa Koisjärven koulun oppilaista sijoitetaan Oinolan kouluun. Valmistelutyöryhmän selvityksen mukaan Oinolan kouluun tulisi 30 Koisjärven oppilasta jakautuen kuudelle luokalle. Intressijäävin soveltuminen edellyttäisi vähäistä suurempia vaikutuksia rehtori Nurmen palkkaukseen.

Kunnallisen opetusalan virkaehtosopimuksen määräysten nojalla ei voida varmuudella ennakoida, onko kouluun tulevilla 30 oppilaalla vähäistä suurempaa vaikutusta rehtorin palkkaukseen. Tällä hetkellä on vielä avoimena, montako oppilasta on tulossa Oinolan kouluun.

Kuntalain 52.3 §:n mukaan hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu palvelussuhde kuntaan ei kuitenkaan tee luottamushenkilöä taikka viranhaltijaa tai työntekijää esteelliseksi asiassa, jossa kunta on asianosainen. Jos luottamushenkilö on palvelussuhteensa perusteella esitellyt tai muuten vastaavalla tavalla käsitellyt asiaa, hän on kuitenkin esteellinen.

Kun rehtori Nurmea on kuultu valmistelussa asiantuntijana, ei hän ole kunnanhallituksessa ollut esteellinen kuntalain 52.3 §:n nojalla.

Korostettakoon, että rehtori Nurmi oli läsnä kunnanhallituksen käsittelyssä valtuuston I varapuheenjohtajan roolissa, eikä hän siten ollut päättämässä asiaa kunnanhallituksen tehdessä ao. valmistelevia päätöksiä

Esteellisyyden ilmoittaminen valtuustossa

Oikeuskäytännössä ei päätöksenteon virheenä ole pidetty sitä, jos henkilö on tulkinnanvaraisessa tilanteessa oma-aloitteisesti vetäytynyt esteellisenä asian käsittelystä (KHO 1999:36). Sillä, että Nurmi on virheellisesti vedonnut yhteisöjääviin, eikä kuntalain 52 §:n esteellisyysperusteeseen, ei ole asiassa oikeudellista merkitystä.

Yleiset epätarkkuudet ja muut perusteet

Valittajat vetoavat vielä erinäisiin valmistelutyöryhmän selvityksessä oleviin ristiriitaisuuksiin ja epätarkkuuksiin sekä katsovat, että valituksenalainen päätös on kuntastrategian ja kunnan Itäisen osayleiskaavan vastainen.

Valituksen epätarkkuuksiin todettakoon seuraavaa. Nummi-Pusulan koulun rehtorien arviot kouluun mahtuvista oppilaista on tehty kevään 2008 tietojen pohjalta. Valmisteluryhmän arvioi Oinolaan ja Ikkalaan siirtyvistä oppilaista perustuu siihen, että koulujen apuna käytetään luokanopettajana toimivia tuntiopettajia. Valtakunnallisia tai kuntakohtaisia luokkakohtaisia rajoja ei ole määritetty. Koisjärven koulun pinta-alan on ilmoittanut tekninen johtaja, eikä ilmoitetulla pinta-alalla ole merkitystä päätöstä tehtäessä. Koulujen oppilasmääräennusteet on laadittu väestökisteritietojen ja nykyisten sivistyslautakunnan hyväksymien oppilaaksiottoalueiden mukaisesti.

Päätösvalmistelussa ei ole ollut sellaisia epätasällisyyksiä tai puutteellisuuksia, etteikö valtuusto olisi voinut hyväksyä valmistelua päätöksentekonsa pohjaksi. Valtuuston päätös on perustunut riittävään ja asianmukaiseen selvitykseen. Päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä.

Kunnallisvalitusta ei voi tehdä tarkoituksenmukaisuusperusteella. Kuntastrategian linjaukset eivät estä valtuustoa tekemästä kouluverkkoa koskevia ratkaisuja. Osayleiskaavan valmistelussa on valittajien mukaan todettu "Suunnittelualueella on julkisina palveluina Koisjärven koulu". Tällä ei ole oikeudellista merkitystä arvioitaessa valtuuston valituksenalaisen päätöksen laillisuutta. Valtuusto on tehnyt päätöksensä sille kuuluvan harkintavallan nojalla ja sen rajoissa.

Nummi-Pusulan kunta pyytää valituksen hylkäämistä, koska päätös ei valituksessa esitetyillä perusteilla ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä eikä ole lainvastainen.

Samoin kunta pyytää, että päätöksen täytäntöönpanoa ei kiellettäisi. Todettakoon, että täytäntöönpanotoimet on jo aloitettu, koska mm. oppilaille ja heidän vanhemmilleen on ilmoitettava oppilaiden koulupaikka ja kuljetusjärjestelyt tulevaa syksyä varten. Myös siirrettävien opettajien kanssa on neuvoteltava ja vastaanottavien koulujen osalta on tehtävä erilaisia järjestelyjä hyvissä ajoin ennen ensi syksyä. Kuntalain 98 §:ää on käytännössä tulkittu siten, että täytäntöönpanoon voidaan ryhtyä, jos täytäntöönpanon peruuttamisesta ei valituksen menestyessä aiheudu kovin suurta vahinkoa. Lisäksi täytäntöönpanoon on katsottu voitavan ryhtyä, jos erittäin painavat syyt ovat tätä vaatineet.

NUMMI-PUSULAN KUNNANHALLITUS

Liitteet

valituksenalaisen päätöksen perusteena olevat asiakirjat

Jakelu

Helsingin hallinto-oikeus

NUMMI-PUSULAN KUNTA
Hallinto-osasto